

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY i POLITYKI SPOŁECZNEJ

Departament Pomocy i Integracji Społecznej

SPRAWOZDANIE

z realizacji

*Programu pn. „Aktywne formy przeciwdziałania
wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”*

– edycja 2016

Warszawa, grudzień 2017 r.

I. WPROWADZENIE

Wprowadzenie zmian w krajowej polityce społecznej oraz wyznaczenie nowych kierunków działań wobec wykluczonych społecznie polskich rodzin i ich członków, spowodowało modyfikację planowanych przedsięwzięć. W efekcie doszło do połączenia założeń resortowych Programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej, pn.: „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” na lata 2011-2015 oraz „Świetlica – Dzieci – Praca”, na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie na lata 2011 – 2015.

Wraz ze zmianą, w lutym 2016 r. podpisany został Program pn.: „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”, którego nazwa jest odpowiedzią na nowe wyzwania i cele obejmujące swym horyzontem lata 2016-2020.

Na potrzeby realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu przyjęto następujące definicje wykluczenia społecznego, aktywizacji oraz włączenia społecznego.

Zjawisko wykluczenia społecznego, to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie osób, w tym także rodzinie pełnienia różnorodnych ról społecznych, korzystania z dóbr publicznych, infrastruktury społecznej, a także gromadzenia zasobów, w tym uzyskiwania dochodów gwarantujących godny sposób życia.

W ramach interwencji społecznej od kilku lat wykorzystywane są, a także rozwijane, instrumenty oddziaływania na sytuację jednostki lub grupy osób, w tym także rodzin, które w swojej misji mają wpisaną aktywizację oraz włączenie społeczne. Pakiet tych instrumentów został nazwany „Aktywnymi Formami Pomocy”, wśród których wyróżnia się trzy podstawowe kategorie:

- 1) kategoria instytucjonalnych aktywnych form pomocy – obejmująca instytucje i podmioty z obszaru szeroko pojętych usług reintegracji społecznej i zawodowej (np. centra i kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne), o określonych w przepisach prawa zadaniach,
- 2) kategoria indywidualnych aktywnych form pomocy – obejmująca instrumenty kierowane do indywidualnych osób, grup czy rodzin, wśród których wyróżnia się m.in.: kontrakt socjalny, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, indywidualny program wychodzenia z bezdomności i zatrudnienie wspierane jako element zatrudnienia socjalnego,
- 3) kategoria programowych aktywnych form pomocy – obejmująca przedsięwzięcia organizacyjne mieszczące się w pojęciu „lokalnego programu”, inicjowanego przez samorząd terytorialny lub organizacje pozarządowe, wśród których wymienia się m.in.: roboty publiczne, staże i prace społecznie użyteczne.

Zadaniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych w większej aktywności dotyczącej wykorzystywania instrumentów „aktywnych form pomocy” w pokonywaniu barier utrudniających wyjście z sytuacji wykluczenia społecznego. Dlatego też największym wyzwaniem stawianym jako priorytet nowego Programu jest podejmowanie działań ukierunkowanych na włączenie społeczne jednostek lub grup osób, w tym także rodzin doświadczających ubóstwa i wykluczenia z różnych przyczyn.

II. CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” jest włączanie i wzmacnianie uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie oraz rozwój systemu aktywnej integracji poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.

W ramach celu głównego wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- objęcie osób, rodzin i ich członków zintegrowanymi lokalnymi działaniami pozwalającymi skorzystać z różnorodnego pakietu usług aktywizacyjnych dla uzyskania wzmocnienia ich indywidualnych kompetencji i umiejętności społecznych, zawodowych i edukacyjnych,
- umożliwienie osobom, rodzinom i ich członkom, będącym w trudnej sytuacji życiowej korzystania ze wspólnych dóbr, lokalnych usług społecznych oraz zasobów instytucjonalnych dostępnych w środowisku lokalnym,
- integrowanie młodzieży szczególnie ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z lokalnym środowiskiem poprzez działania edukacyjno-integracyjne.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach ww. Programu co roku ogłasza następujące otwarte konkursy ofert:

1. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego”;
2. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne aktywne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego”;
3. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska”.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dysponuje na wsparcie finansowe projektów w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” w latach 2016 - 2020 kwotą w wysokości 21.745.000 zł, co oznacza w skali roku możliwość przeznaczenia dotacji w wysokości 4.349.000 zł.

Uszczegółowione zostały kryteria oceny formalnej i merytorycznej, jak również określono mierniki oraz zakładane rezultaty Programu.

W ww. otwartych konkursach ofert mogą brać udział jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm), których jednym z celów lub zadań statutowych jest działalność w obszarze pomocy osobom wykluczonym społecznie.

III. FORMUŁA REALIZACYJNA PROGRAMU

Otwarte konkursy ofert ogłaszane w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu– nowy wymiar 2020” przeprowadzane są zgodnie z trybem określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Procedura wyboru najlepszych ofert konkursowych dokonywana jest przez Komisję Konkursową powoływaną zarządzeniem ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

IV. KONKURS „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016

IV.1. TRYB I TERMINARZ WYBORU OFERT

W dniu **18 marca 2016 r.** na stronie internetowej Ministerstwa, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu, Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła otwarty konkurs ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego. Podmioty uprawnione do składania ofert mogły nadsyłać swoje projekty do dnia **13 kwietnia 2016 r.** na adres Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2016 r. Podczas posiedzenia, które odbyło się dnia 10 maja 2016 r. Komisja dokonała analizy i oceny złożonych ofert na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 r.

W dniu **19 maja 2016 r.** na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opublikowano wyniki otwartego konkursu ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego. Z wybranymi w konkursie podmiotami zostały podpisane umowy. Termin realizacji zadania publicznego został wyznaczony na okres od **1 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Z uwagi na niewykorzystaną w pełni kwotę przeznaczoną na realizację ww. konkursu, niezbędne było ogłoszenie **konkursu uzupełniającego**. W związku z powyższym w dniu **20 maja 2016** roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła uzupełniający otwarty konkurs ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego. Do rozdysponowania w uzupełniającym konkursie ofert zostały przeznaczone środki finansowe w wysokości **1 077 050,00 zł**, które nie zostały wykorzystane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu w pierwszym naborze wniosków.

W ogłoszeniu podano, że uprawnione podmioty powinny przesłać swoje oferty w terminie do dnia **10 czerwca 2016 r.** bezpośrednio do Departamentu Pomocy Integracji Społecznej MRPiPS.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 czerwca 2016 r.

W dniu **30 czerwca 2016 r.** na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opublikowano wyniki uzupełniającego otwartego konkursu ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego”. Z wybranymi w konkursie podmiotami zostały podpisane umowy. Termin realizacji zadania publicznego został wyznaczony na okres od **1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.**

IV.2. WYNIKI KONKURSU

- W otwartym konkursie ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 wzięło udział **67** podmiotów uprawnionych. Wnioskowały one łącznie o kwotę dotacji w wysokości **5 376 713,08 złotych**.
- Na etapie oceny formalnej negatywnie zostało ocenionych 56 ofert. Ostatecznie Komisja konkursowa postanowiła zarekomendować Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do dofinansowania 11 ofert konkursowych. Wśród pozytywnie ocenionych znalazło się pięć jednostek samorządu terytorialnego, pięć stowarzyszeń i jedna organizacja kościelna.
- Rekomendowane oferty zostały ocenione w granicach od 18 do 31 punktów (ocena maksymalna).
- Dwa podmioty zrezygnowały z przyznanego dofinansowania.

Lista podmiotów dofinansowanych w ramach konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016, przedstawiała się następująco:

l.p.	Województwo	Nazwa wnioskodawcy	Adres	Dotacja wnioskowana	Przyznana kwota dotacji
				955 210,96 zł	922 950,00 zł
1	kujawsko-pomorskie	Gmina Cekcyn	89-511 Cekcyn, ul. Szkolna 2	100 000,00 zł	100 000,00 zł
2	kujawsko-pomorskie	Gmina Miasta Toruń	87-100 Toruń, ul. Wały Gen. Sikorskiego 8	76 786,96 zł	54 600,00 zł
3	lubelskie	Janowskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy "HUMANUS"	23-300 Janów Lubelski, ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 23	100 000,00 zł	96 550,00 zł
4	lubelskie	Stowarzyszenie NOWA SZANSA	22-400 Zamość, ul. Św. Piątka 24	84 030,00 zł	84 000,00 zł
5	pomorskie	Stowarzyszenie Miłośników Obozina i Kociewia	83-250 Skarszewy, ul. Kościerska 2	78 440,00 zł	78 400,00 zł
6	pomorskie	Gmina Wejherowo	84-200 Wejherowo, ul. Os. Przyjaźni 6	43 344,00 zł	40 000,00 zł
7	śląskie	Gmina Mikołów	43-190 Mikołów, ul. Rynek 16	100 000,00 zł	100 000,00 zł

8	śląskie	Gmina Bytom	41-902 Bytom, ul. Parkowa 2	100 000,00 zł	100 000,00 zł
9	świętokrzyskie	Caritas Diecezji Kieleckiej	25-013 Kielce, ul. Jana Pawła II 3	99 500,00 zł	99 500,00 zł
10	warmińsko-mazurskie	Stowarzyszenie Adelfi	19-300 Elk, ul. Armii Krajowej 6/9	73 140,00 zł	70 000,00 zł
11	zachodniopomorskie	Stowarzyszenie SOS dla Rodziny	70-656 Szczecin, ul. Energetyków 10	99 970,00 zł	99 900,00 zł

- W uzupełniającym otwartym konkursie ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016, wzięło udział **41** podmiotów uprawnionych. Wnioskowały one łącznie o kwotę dotacji w wysokości **3 276 329,36 złotych**.
- Na etapie oceny formalnej negatywnie zostało ocenionych 26 ofert. Ostatecznie Komisja konkursowa postanowiła zarekomendować Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do dofinansowania 15 ofert konkursowych. Wśród pozytywnie ocenionych znalazło się siedem jednostek samorządu terytorialnego, cztery stowarzyszenia oraz cztery fundacje.
- Rekomendowane oferty zostały ocenione w granicach od 19 do 31 punktów (ocena maksymalna).

Lista podmiotów dofinansowanych w ramach konkursu uzupełniającego pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016, przedstawiała się następująco:

lp.	Województwo	Nazwa wnioskodawcy	Adres	Dotacja wnioskowana	Przyznana kwota dotacji
				1 309 433,36 zł	1 077 050,00 zł
1	dolnośląskie	Gmina Wrocław	50-141 Wrocław, ul. Nowy Targ 1-8	75 594,00 zł	53 000,00 zł
2	kujawsko - pomorskie	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	87-100 Toruń, ul. Stokrotkowa 22	99 996,40 zł	85 000,00 zł
3	lubelskie	Gmina - Miasto Puławy	24-100 Puławy, ul. Lubelska 5	49 475,00 zł	49 000,00 zł
4	lubelskie	Stowarzyszenie POSTIS	20-601 Lublin, ul. Tomazsa Zana 3	84 028,00 zł	70 000,00 zł
5	lubelskie	Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta	20-082 Lublin, ul. Zielona 3	98 620,00 zł	85 000,00 zł
6	łódzkie	Miasto Pabianice	95-200 Pabianice, ul. Zamkowa 16	100 000,00 zł	62 000,00 zł
7	mazowieckie	Gmina Tłuszcz	05-240 Tłuszcz, ul. Warszawska 10	80 230,00 zł	73 000,00 zł
8	opolskie	Gmina Łambinowice	48-316 Łambinowice, ul. Gen. Zawadzkiego 29	100 000,00 zł	44 250,00 zł
9	podlaskie	Fundacja EGO	16-400 Suwałki, ul. Augustowska 14	74 000,00 zł	72 800,00 zł
10	podkarpackie	Gmina Miejska Lubaczów	37-600 Lubaczów, ul. Rynek 26	100 000,00 zł	100 000,00 zł
11	świętokrzyskie	Fundacja "Nadzieja Rodzinie"	26-020 Chmielnik, ul. Witosa 6	97 170,00 zł	90 000,00 zł
12	świętokrzyskie	Stowarzyszenie "Nadzieja Rodzinie"	25-711 Kielce, ul. Karczówkowska 36	86 670,00 zł	80 000,00 zł
13	warmińsko-mazurskie	Gmina Kurzętnik	13-306 Kurzętnik, ul. Grunwaldzka 39	99 999,96 zł	68 000,00 zł
14	wielkopolskie	Fundacja "Gębiczyn"	64-700 Czarnków, Gębiczyn 24	63 650,00 zł	60 000,00 zł
15	zachodniopomorskie	Fundacja HUMANUM (B)EST	70-563 Szczecin, ul. Koński Kierat 9	100 000,00 zł	85 000,00 zł

Łącznie, w 2016 r. w wyniku dwóch naborów w konkursie pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 ogłoszonych w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”, dofinansowanie otrzymało 24 uprawnione podmioty.

IV.3. PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTÓW:

Projekty dofinansowane w konkursie pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 były realizowane przez siedem miesięcy: od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 roku, natomiast 15 projektów dofinansowanych w konkursie uzupełniającym było realizowanych przez 6 miesięcy tj. od 1 lipca do 31 grudnia 2016 roku.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wszystkie podmioty, które otrzymały dotację, miały obowiązek sporządzić sprawozdanie z wykonania zadania publicznego w terminie **30 dni** od dnia zakończenia jego realizacji, tj. do 30 stycznia 2017 r. Sprawozdania wypełnione według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.12.2010 r. zostały przesłane do Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w terminie - pod uwagę była brana data stempla pocztowego.

Wszystkie sprawozdania zostały rozliczone pod względem merytorycznym i finansowym, o czym podmioty realizujące projekty zostały poinformowane osobnymi pismami.

Na realizację konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 przewidziano w ustawie budżetowej na 2016 r. – 2 000 000,00 zł. Z uwagi na to, że dwa podmioty zrezygnowały z przyznanego dofinansowania – kwota 2 mln zł została zmniejszona do 1 902 750,00 zł poprzez przesunięcie niewykorzystanej kwoty na *Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności – edycja 2016*. Wykonanie natomiast wyniosło **1 887 094,82 zł**, które jest wynikiem zwrotu niewykorzystanych części dotacji.

Z analizy sprawozdań wynika, że pomocą i wsparciem w czasie realizacji zadań w ramach przedmiotowego konkursu zostało objętych **319 osób**. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć,

że liczba ta obejmuje osoby wykluczone społecznie i zawodowo, które uzyskały jakąkolwiek pomoc w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 r.: począwszy od udzielenia schronienia i posiłku na podjęciu stałego zatrudnienia i usamodzielnieniu się kończąc. Uczestnicy projektów zostali skierowani w ramach cyklu edukacyjno - szkoleniowego na różnego typu szkolenia i kursy przydatne zarówno w trakcie realizacji projektu, jak również po jego zakończeniu, poprzez nabycie nowych kwalifikacji. Uczestnicy po ukończeniu szkoleń i kursów otrzymywali certyfikaty i zaświadczenia o ich ukończeniu.

Działania przeprowadzone na rzecz osób i rodzin osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, miały charakter:

- a) społeczny, którego celem było nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- b) zawodowy, którego celem była pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia;
- c) edukacyjny, którego celem był wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy,
- d) zdrowotny, którego celem było wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

Centra i kluby integracji społecznej oferowały beneficjentom projektów udział w następujących zajęciach:

- warsztaty doradztwa zawodowego,
- warsztaty psychologiczne,
- warsztaty umiejętności społecznych,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- warsztaty z zakresu komunikacji społecznej,
- warsztaty z zakresu edukacji finansowej.

Działalność klubów i centrów integracji społecznej przyczyniła się m. in. do:

- wspierania potencjału umożliwiającego osobom wykluczonym wyjście z sytuacji kryzysowej,

- pomocy w aktywnym włączeniu się w życie społeczności lokalnej,
- zdobycia umiejętności niezbędnych do korzystania ze społecznego instytucjonalnego wsparcia,
- wspierania rozwoju osobistego uczestników poprzez udzielanie pomocy w budowaniu poczucia własnej wartości w oparciu o realne posiadane zasoby oraz pomoc w radzeniu sobie z kryzysem związanym z długotrwałym pozostawaniem bez pracy.

Kursy i szkolenia zawodowe obejmowały zakres związany z aktywizacją zawodową uczestników projektów w oparciu o zastosowanie instrumentów rynku pracy oraz potencjał lokalnych zasobów, i były to m.in.:

- podstawowe prace budowlane,
- opiekun osób starszych, chorych i niepełnosprawnych,
- kierowca- operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym,
- operator ładowarki jednoczynowej,
- operator wielozadaniowych nośników osprzętów,
- profesjonalne sprzątanie pomieszczeń biurowych wraz z higieną szpitalną,
- pielęgnacja terenów zielonych,
- operator wózka widłowego,
- kurs prawa jazdy,
- podstawy obsługi komputera z modułem administracyjnym,
- podstawy obsługi komputera i kasy fiskalnej,
- konserwator terenów zewnętrznych i zielonych;
- konserwator powierzchni płaskich,
- opiekun osoby starszej, niepełnosprawnej i dziecka,
- pomoc kuchenna,
- pracownik budowlany,
- kucharz małej gastronomii;
- konserwator budynków i terenów zielonych,
- kurs przygotowujący do zawodu kucharz z uwzględnieniem profilu gastronomicznego,
- kurs przygotowujący do zawodu kucharza z organizacją imprez okolicznościowych i cateringowych,
- szkolenie z zakresu wykańczania wnętrz,
- kurs brukarski,
- ogrodnik terenów zielonych,
- pomoc administracyjna,
- opiekun przedszkolny,
- pomoc krawiecka,

- kurs pracownik remontowo-budowlany,
- kurs murarz/tynkarz,
- kurs ogrodnik technolog robót wykończeniowych,
- kurs obsługi pilarek, wykaszarek,
- kurs drwal,
- podstawy budowlanki,
- pomoc kuchenna z elementami carvingu pierwszego stopnia,
- pracownik gospodarczy,
- sprzedawca,
- kurs obsługi maszyn i narzędzi remontowo – budowlanych,
- warsztaty ogrodnicze, architektury i pielęgnacji zieleni,
- pomoc hotelarska.

Dzięki realizacji cyklu edukacyjno-szkoleniowego nastąpiła promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie osób wykluczonych społecznie i zawodowo. W ramach aktywizacji zawodowej, uczestników projektu kierowano m.in. do wykonywania prac społecznie – użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych czy staży.

W 2016 roku do lokalnych programów rynku pracy na podstawie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy skierowano w sumie 191 osób, z czego 95 osób do wykonywania prac społecznie – użytecznych, 29 osób do robót publicznych, 60 osób do odbycia stażu oraz 7 osób do prac interwencyjnych. Na podstawie sprawozdań podmiotów biorących udział w konkursie, które podały liczbę osób, które usamodzielniały się podczas realizacji projektów, wynika, że było ich 71. Natomiast wskazana w sprawozdaniach ilość osób, którym poprawiła się sytuacja życiowa, w sumie wyniosła 227.

Wszystkie projekty realizowane w ramach konkursu „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 cechują się wielowymiarowością podjętych działań, i dostosowaniem form pomocy do indywidualnych potrzeb osób wykluczonych społecznie i zawodowo w danym regionie. Ponadto, odznaczają się one wysoką efektywnością dzięki cennym inicjatywom, które pozwoliły aby osoby wykluczone usamodzielniały się, zdobyły nowe kwalifikacje zawodowe czy podjęły stałą pracę.

W związku z powyższym spełnione zostały wymagania z części IV Programu pn. „Mierniki”, które zakładały, że w ramach konkursu, rocznie, wsparciem zostanie objętych przynajmniej 300 osób – ze złożonych sprawozdań wynika, że było to 319 osób (106%). Ponadto, założono, że w danym roku liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego, które pozytywnie zakończą zajęcia wyniesie przynajmniej 280 osób – w sprawozdaniach wykazano 303 osoby (108%), liczba osób, które usamodzielniają się ekonomicznie to min. 25 osób – wykazano 71 (284%) oraz liczba zawartych porozumień to min. 20 – wykazano 108.

V. KONKURS "Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego" – edycja 2016

V.1. TRYB I TERMINARZ WYBORU OFERT

W dniu 18 marca 2016 r. na stronie internetowej Ministerstwa, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu, Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła otwarty konkurs ofert pn.: „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja 2016 r. Podmioty uprawnione do składania ofert mogły nadsyłać swoje projekty do dnia 13 kwietnia 2016 r. na adres Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem nr 25 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2016 r. Podczas posiedzenia, które odbyło się dnia 10 maja 2016 r. Komisja dokonała analizy i oceny złożonych ofert na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja 2016 r.

W dniu 19 maja 2016 r. na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zamieszczono wyniki otwartego konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja I 2016 r. Z wybranymi w konkursie podmiotami zostały podpisane umowy. Termin realizacji zadania publicznego został wyznaczony na okres od 1 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

Z uwagi na niewykorzystaną w pełni kwotę przeznaczoną na realizację ww. konkursu, niezbędne było ogłoszenie konkursu uzupełniającego (edycja II 2016 r.). W związku z tym w dniu 30 czerwca 2016 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła uzupełniający otwarty konkurs ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja II 2016 r. Do rozdysponowania w uzupełniającym konkursie ofert zostały przeznaczone środki finansowe w wysokości 400 000,00 zł, które nie zostały wykorzystane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu w edycji I 2016 r.

W ogłoszeniu podano, że uprawnione podmioty powinny przesłać swoje oferty do Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MRPiPS w terminie do dnia 10 czerwca 2016 r.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 czerwca 2016 r.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło w dniu 29 czerwca 2016 r. W dniu 30 czerwca 2016 r. na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłoszono wyniki uzupełniającego otwartego konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja II 2016 r. Z podmiotami, które zakwalifikowały się do otrzymania dotacji zostały podpisane umowy. Termin realizacji zadania publicznego został wyznaczony na okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

IV.2. WYNIKI KONKURSU

W otwartym konkursie ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja I 2016 r. ogółem wpłynęły 33 oferty. Dwie z nich zostały złożone przez podmioty nieuprawnione, a mianowicie: jedna oferta złożona przez Centrum Integracji Społecznej i jedna przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wnioskowana w ofertach łączna kwota dotacji wynosiła 2 660 382,38 złotych.

Na etapie oceny formalnej negatywnie zostało ocenionych 21 ofert. Ostatecznie Komisja konkursowa postanowiła zarekomendować do dofinansowania przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 12 ofert konkursowych. Wśród pozytywnie ocenionych znalazło się sześć jednostek samorządu terytorialnego i sześć stowarzyszeń. Rekomendowane oferty zostały ocenione w granicach od 25 do 32 punktów.

Lista podmiotów dofinansowanych w ramach konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja I 2016 r. przedstawiała się następująco:

Lp.	Województwo	Nazwa wnioskodawcy	Adres	Wnioskowana dotacja (w złotych)	Przyznana kwota dotacji (w złotych)
RAZEM				2 660 382,38	1 000 000,00
1	dolnośląskie	Gmina Wrocław	50-141 Wrocław ul. Nowy Targ 1-8	99 925,00	90 000,00
2	kujawsko-pomorskie	Gmina Lubicz	87-162 Lubicz, ul. Toruńska 21	52 350,00	50 000,00
3	kujawsko-pomorskie	Gmina Inowrocław	88-100 Inowrocław ul. Królowej Jadwigi 43	99 032,04	90 000,00
4	lubelskie	Janowskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy "Humanus"	23-300 Janów Lubelski ul. Boh. Porytowego Wzgórza 23	61 254,00	60 000,00
5	lubelskie	Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta	20-082 Lublin ul. Zielona 3	98 040,00	98 000,00
6	lubelskie	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej "Stella"	22-145 Dubienka ul. Zawalna 21	100 000,00	100 000,00
7	małopolskie	Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych STOPIŁ	33-300 Nowy Sącz ul. Wyspiańskiego 22	88 450,00	86 500,00
8	mazowieckie	Mazowiecka Federacja na rzecz Ekonomii Społecznej	26-600 Radom ul. Kościuszki 1	83 680,00	83 600,00
9	podkarpackie	Powiat Sanocki	38-500 Sanok ul. Rynek 1	100 000,00	100 000,00
10	śląskie	Gmina Świętochłowice	41-600 Świętochłowice ul. Katowicka 54	60 090,18	60 000,00
11	warmińsko-mazurskie	Gmina Miasto Olsztyn	10-101 Olsztyn ul. Plac Jana Pawła II 1	90 350,00	89 000,00
12	wielkopolskie	"Pogotowie Społeczne"	61-123 Poznań ul. Bydgoska 6/7	99 999,46	92 900,00

W uzupełniającym otwartym konkursie ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja II 2016 r., wpłynęło 13 ofert podmiotów uprawnionych. Wnioskowana łączna kwota dotacji wynosiła 944 706,00 złotych.

Na etapie oceny formalnej negatywnie zostało ocenionych 7 ofert. Ostatecznie Komisja konkursowa postanowiła zarekomendować do dofinansowania 6 ofert konkursowych. Wśród pozytywnie ocenionych znalazły się dwie jednostki samorządu terytorialnego, trzy stowarzyszenia oraz jedna fundacja.

Rekomendowane oferty zostały ocenione w granicach od 18 do 31 punktów.

*Lista podmiotów dofinansowanych w **uzupełniającym** otwartym konkursie ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja II 2016 r., przedstawiała się następująco:*

Lp.	Województwo	Nazwa wnioskodawcy	Adres	Wnioskowana dotacja (w złotych)	Proponowana kwota dotacji (w złotych)
RAZEM				944 706,00	400 000,00
1	lubelskie	Stowarzyszenie "Przystań" Mieniany	22-500 Hrubieszów	63 890,00	55 000,00
2	lubuskie	Stowarzyszenie Zielona Przystań w Skwierzynie	66-440 Skwierzyna	38 200,00	30 000,00
3	łódzkie	Fundacja Uwolnienie	91-020 Łódź ul. Inowrocławska 5a	99 096,00	90 000,00
4	opolskie	Gmina Nysa	48-300 Nysa ul. Kolejowa 15	50 770,00	55 000,00
5	śląskie	Gmina Bytom	41-902 Bytom ul. Parkowa 2	100 000,00	90 000,00
6	świętokrzyskie	Stowarzyszenie "Nadzieja Rodzinie"	25-711 Kielce ul. Karczówkowska 36	100 000,00	80 000,00

Łącznie, w 2016 r. w wyniku dwóch edycji konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” ogłoszonych w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”, dofinansowanie otrzymało 18 uprawnionych podmiotów.

IV.3. PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTÓW.

Projekty dofinansowane w konkursie pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja I i II 2016 r. były realizowane: przez siedem miesięcy: od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 r. – 12 projektów, natomiast 6 projektów dofinansowanych w konkursie uzupełniającym było realizowanych przez 6 miesięcy tj. od 1 lipca do 31 grudnia 2016 roku.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wszystkie podmioty, które otrzymały dotację, miały obowiązek sporządzić sprawozdanie z wykonania zadania publicznego w terminie 30 dni od dnia zakończenia jego realizacji, tj. do 30 stycznia 2017 r. Sprawozdania wypełnione według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 6 poz. 25) zostały przesłane do Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w terminie – decydowała data stempla pocztowego.

Wszystkie sprawozdania zostały rozliczone pod względem merytorycznym i finansowym, o czym podmioty realizujące projekty zostały poinformowane osobnymi pismami.

Na realizację konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r. przewidziano w ustawie budżetowej na 2016 r. – 1 400 000,00 zł. Wykonanie natomiast wyniosło 1 334 783,26 złotych, co stanowi 95,3 % ogólnej kwoty dotacji przewidzianej na realizację konkursu w 2016 r.

Z analizy sprawozdań wynika, że pomocą i wsparciem w czasie realizacji zadań w ramach konkursu zostały objęte 283 osoby. Dwadzieścia osób zrezygnowało z kontynuowania udziału w projektach z różnych przyczyn, m. in. losowych. Zaświadczenia o pozytywnym ukończeniu zajęć w Centrum lub Klubie otrzymały 263 osoby, które nabyły status absolwenta w rozumieniu ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Uczestnicy projektów zostali skierowani na różnego typu szkolenia i kursy zawodowe, przydatne zarówno w trakcie realizacji projektu, jak również po jego zakończeniu, poprzez nabycie nowych kwalifikacji. Uczestnicy po ukończeniu szkoleń i kursów otrzymywali certyfikaty i zaświadczenia o ich ukończeniu.

Działania przeprowadzone na rzecz osób i rodzin osób wykluczonych w ramach projektów miały charakter:

- a) społeczny, którego celem było nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- b) zawodowy, którego celem była pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia;
- c) edukacyjny, którego celem był wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy,
- d) zdrowotny, którego celem było wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

Głównym celem centrów integracji społecznej jest szeroko rozumiana reintegracja jako działanie przywracające do normalnego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie. Realizowana przez nie reintegracja społeczna, oznacza działania, w tym również o charakterze samopomocowym, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej, klubie integracji społecznej lub zatrudnionej u pracodawcy, umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Reintegracja zawodowa zaś oznacza działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej lub klubie integracji społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Działania Centrów kierowane są do osób wskazanych w art. 1 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, w szczególności: długotrwale bezrobotnych (zarejestrowanych w PUP co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 2 latach); zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej; uzależnionych od alkoholu; bezdomnych (realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności).

Najczęściej występującymi problemami społecznymi i psychologicznymi uwidaczniającymi się wśród uczestników projektów realizowanych w ramach konkursu były poniższe problemy: uzależnienie od alkoholu, współuzależnienie, długotrwale bezrobocie, niepełne rodziny, przemoc w rodzinie, problemy wychowawcze z dziećmi, trudności w pogodzeniu nakładających się obowiązków (praca, a rola rodzica i obowiązki domowe), zaburzona komunikacja międzyludzka, problemy emocjonalne i osobowościowe, uzależnienie od instytucji pomocy społecznej, bierność społeczna i zawodowa oraz niska samoocena.

Każdy z uczestników programu objęty był Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego, w ramach którego zapewniono:

- środki ochrony indywidualnej (odzież robocza),
- szkolenie BHP,
- niezbędne badania lekarskie,
- ubezpieczenie NW,
- gorący posiłek,
- świadczenie integracyjne w wysokości 100% zasiłku dla osób bezrobotnych finansowane z Funduszu Pracy.

Formy i rodzaje podejmowanych działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie to:

1. Zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej.

Teoretyczne szkolenia dla grup zawodowych:

Grupy: fryzjerska, opiekuńczo-porządkowa, kulinarno-porządkowa, remontowo-porządkowa, porządkowa - stylizacji, malarz-tapeciarz, gospodarcza, opiekunka dziecięca i osób starszych, kucharz, praktyki zawodowe w zorganizowanych warsztatach zawodowych na terenie Centrów jak również u lokalnych pracodawców. Zrealizowano dodatkowe szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe:

- szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej
- szkolenie z zakresu obsługi wózków widłowych

2. Zajęcia z zakresu reintegracji społecznej:

- warsztaty motywacyjne
- edukacja ogólna i zdrowotna
- psychoedukacja rodzinna
- warsztaty aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości
- grupa terapeutyczna dla osób uzależnionych
- grupa wsparcia dla kobiet
- profilaktyka uzależnień
- spotkanie informacyjne z pracownikiem Powiatowego Urzędu Pracy na temat zatrudnienia wspieranego oraz zakładania spółdzielni socjalnej.

W klubach integracji społecznej w ramach projektów konkursowych realizowane były poniżej wymienione działania.

Reintegracja społeczna, która obejmowała kilka pozycji, mających przyczynić się do odbudowania i podtrzymania u osoby uczestniczącej w zajęciach w Klubie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

W ramach reintegracji społecznej zorganizowano:

1. Warsztaty integracyjne, których celem było lepsze poznanie samego siebie, własnych reakcji i zachowań w relacjach z innymi ludźmi, łatwiejsze nawiązywanie kontaktów, doskonalenie i poprawa relacji interpersonalnych w rodzinie, grupie szkoleniowej oraz środowisku lokalnym; wzmocnienie wiary w siebie i swoje możliwości, wzrost poczucia wartości, poznanie swoich słabych i mocnych stron (zasobów) i umiejętność wykorzystania ich w życiu, ćwiczone były umiejętności podejmowania świadomych decyzji i zachowań społecznych. Spotkania te miały również na celu utrzymanie dobrego klimatu zabawy i relaksu w celu integracji grupy, zbudowania zaufania i poczucia bezpieczeństwa.
2. Akademia motywacji. Celem zajęć było wzbudzanie i podnoszenie motywacji uczestników do działań i podejmowania nowych wyzwań. Realizacja zajęć służących poznaniu i integrowaniu członków grupy oraz nauce współdziałania. Wykorzystano różne techniki pracy z grupą w celu wprowadzenia dobrego nastroju i życzliwej atmosfery w grupie. Rozwijano empatię, prowadzono ćwiczenie komunikacji z twórczym myśleniem – mające zapewnić poczucie bezpieczeństwa i tożsamości z grupą.
3. Poradnictwo indywidualne, to zajęcia indywidualne w zależności od potrzeb. W ramach Klubów Integracji Społecznej prowadzone było poradnictwo specjalistyczne: rodzinne, prawne i psychologiczno-pedagogiczne. Do dyspozycji uczestników był także mediator rodzinny (sądowy) i asystent rodziny, którzy po konsultacjach i w uzgodnieniu z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej wspierał rodziny uczestników Klubów.
4. Zarządzanie własnym wizerunkiem. Celem zajęć jest zmiana własnego wizerunku jako jednego ze znaczących aspektów wpływających na poczucie wł. wartości, w tym higiena osobista (usługi wizażysty i stylisty itp.). Ważnymi elementami są język ciała –jako sposób komunikowania się bez mówienia i pisanie, nauka kreowania własnego wizerunku w szczególności w kontaktach w miejscu pracy, w tym z pracodawcą.
5. Spotkania integracyjne, pikniki rodzinne, mające na celu zintegrowanie grupy uczestników.
6. Zajęcia edukacyjne – ogólnorozwojowe, a wśród nich:

✓ „ABC obsługi komputera”.

Szkolenie z zakresu obsługi komputera z wykorzystaniem internetu (ze szczególnym uwzględnieniem nabycie umiejętności poszukiwania ofert pracy w internecie, posługiwania się pocztą e-mailową, korzystania z portali społecznościowych i aukcyjnych (sprzedaż własnoręcznie wykonanych wyrobów).

✓ „ABC domowego budżetu”.

Szkolenie mające za zadanie naukę racjonalnego gospodarowania własnymi zasobami finansowymi. Zapoznanie uczestników z podstawowymi prawami konsumenckimi oraz zapoznanie z konsekwencjami brania „szybkich pożyczek – tzw. chwilówek” i zawierania nie przemyślanych umów na świadczenie różnych usług konsumenckich (telefon, prąd, zakup sprzętu AGD itp.)

✓ Organizacja szkoleń wspierających mających charakter edukacyjny polegający na poprawie mobilności osoby np. prawo jazdy (ułatwiający dotarcie z terenów wiejskich do większego rynku pracy jakimi są okoliczne miasta).

✓ Reintegracja zawodowa obejmująca kilka pozycji działań, mających na celu odbudowanie i podtrzymywanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Były to:

1. Doradztwo zawodowe w formie warsztatów grupowych oraz doradztwa indywidualnego dla każdego uczestnika. Na proces doradczy składały się:

a) analiza zasobów własnych uczestników pod kątem mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń;

b) określenie potencjału oraz predyspozycji zawodowych uczestników;

c) analiza rynku pracy (odniesienie własnych zasobów zawodowych do struktury zapotrzebowania na pracę);

d) opracowanie Indywidualnych Planów Rozwoju Zawodowego dla każdego z uczestników z uwzględnieniem proponowanych zestawów szkoleń Indywidualna rozmowa doradcza miała na celu podsumowanie osiągnięć i postępów uczestników, jak również – w zależności od indywidualnych potrzeb – aktualizację działań w kierunku realizacji celów zawodowych (Indywidualne Plany Rozwoju Zawodowego).

2. Szkolenia uzupełniające – zawodowe.

Podczas tego rodzaju szkolenia uczestnicy zostali poinformowani o ofercie jaką dla osób bezrobotnych posiada powiatowy urząd pracy i z jakich form wsparcia mogą skorzystać. Dzięki temu szkoleniu zostały przełamane bariery w kontaktach na linii urzędnik – bezrobotny, które często uniemożliwiają aktywne wsparcie osób bezrobotnych.

3. „Ekonomia społeczna Twoją Szansą” - zajęcia grupowe.

W ramach szkolenia były omówione zagadnienia związane z samozatrudnieniem w firmie socjalnej, zarządzaniem spółdzielnią socjalną i jej strukturą organizacyjną oraz możliwością otrzymania dofinansowania w postaci grantu z EFS. Zostały omówione również tematy związane ze wsparciem finansowym nowych spółdzielców z Funduszu

Pracy, zasadami rachunkowości w spółdzielniach socjalnych oraz aspekty prawne założenia i rejestracji spółdzielni w Krajowym Rejestrze Sądowym.

4. Organizacja szkoleń zawodowych.

Każdy z uczestników KIS, wsparty zajęciami z doradcą zawodowym, podejmuje decyzję o rozpoczęciu szkolenia zawodowego, ułatwiającego podjęcie zatrudnienia otwartym

na rynku. Szkolenie indywidualnie zostało dobrane do potrzeb i możliwości zawodowych uczestnika KIS.

Centra i Kluby Integracji Społecznej oferowały beneficjentom projektów udział w następujących szkoleniach:

- warsztaty doradztwa zawodowego,
- warsztaty psychologiczne,
- warsztaty umiejętności społecznych,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- warsztaty z zakresu komunikacji społecznej,
- warsztaty z zakresu edukacji finansowej.

Działalność Centrów i Klubów Integracji Społecznej przyczyniła się m. in. do:

- ✓ wspierania potencjału umożliwiającego osobom wykluczonym wyjście z sytuacji kryzysowej,
- ✓ pomocy w aktywnym włączeniu się w życie społeczności lokalnej,
- ✓ zdobycia umiejętności niezbędnych do korzystania ze społecznego instytucjonalnego wsparcia,
- ✓ wspierania rozwoju osobistego uczestników poprzez udzielanie pomocy w budowaniu poczucia własnej wartości w oparciu o realne posiadane zasoby oraz pomoc w radzeniu sobie z kryzysem związanym z długotrwałym pozostawaniem bez pracy.

Kursy i szkolenia zawodowe zaproponowane uczestnikom w projektach konkursowych, obejmowały zakres związany z aktywizacją zawodową uczestników w oparciu o zastosowanie instrumentów rynku pracy oraz potencjał lokalnych zasobów, i były to m.in.:

- opiekun osób starszych, chorych i niepełnosprawnych,
- profesjonalne sprzątanie pomieszczeń biurowych wraz z higieną szpitalną,
- pielęgnacja terenów zielonych,
- operator wózka widłowego,
- kurs prawa jazdy,
- podstawy obsługi komputera z modułem administracyjnym,
- podstawy obsługi komputera i kasy fiskalnej,
- konserwator terenów zielonych;

- pracownik gospodarczy,
- sprzedawca,
- obsługa maszyn i narzędzi remontowo – budowlanych,
- warsztaty ogrodnicze i pielęgnacji zieleni,
- konserwator powierzchni płaskich,
- opiekun dziecka,
- pomoc kuchenna,
- pracownik budowlany,
- pomoc hotelarska,
- kucharz małej gastronomii;
- konserwator budynków,
- kurs przygotowujący do zawodu kucharza z organizacją imprez okolicznościowych i cateringowych,
- szkolenie z zakresu wykańczania wnętrz,
- kurs brukarski,
- pomoc administracyjna,
- opiekun przedszkolny,
- pomoc krawiecka,
- pracownik remontowo-budowlany,
- kurs murarz/tynkarz,
- ogrodnik technolog robót wykończeniowych,
- podstawy budowlanki,
- pomoc kuchenna

Dzięki realizacji cyklu edukacyjno-szkoleniowego nastąpiła promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie osób wykluczonych społecznie i zawodowo. W ramach aktywizacji zawodowej, uczestników projektu kierowano m.in. do wykonywania prac społecznie – użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych i staży.

W 2016 r. do lokalnych programów rynku pracy na podstawie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy, skierowano w ramach zatrudnienia wspieranego w sumie 90 osób. Ze sprawozdań podmiotów biorących udział w konkursie, wynika, że 72 osoby podjęły zatrudnienie na otwartym rynku pracy i tym usamodzielnily się ekonomicznie, co stanowi 288% zakładanych efektów. Do spółdzielni socjalnej przystąpiły 2 osoby, co stanowi 10% zakładanych efektów.

Wszystkie projekty realizowane w ramach konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r. cechują się wielowymiarowością podjętych działań, i dostosowaniem form pomocy do indywidualnych potrzeb osób wykluczonych społecznie i zawodowo w danym regionie. Ponadto, odznaczają się one wysoką efektywnością dzięki cennym inicjatywom, które pozwoliły aby osoby wykluczone usamodzielniały się, zdobyły nowe kwalifikacje zawodowe, czy podjęły stałą pracę.

Wyznaczone w Programie mierniki zakładały, że w ramach konkursu wsparciem zostanie objętych 300 osób. Ponadto, założono, że w 2016 r. liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego, które pozytywnie zakończą zajęcia wyniesie 280 osób oraz zostanie zawartych 20 porozumień partnerskich.

Ze złożonych sprawozdań wynika, że realizacja mierników określonych w Programie pn. „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” przedstawiała się następująco: wsparcie otrzymało 283 osoby, co daje 94,3% zakładanych efektów, liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego, które pozytywnie zakończyły zajęcia wyniosła 263 osoby, co daje 93,9% zakładanych efektów, liczba osób, które podjęły zatrudnienie wspierane - 90 osób, co daje 32,1% zakładanych efektów, liczba osób, które usamodzielniały się ekonomicznie, w tym znalazły zatrudnienie na otwartym rynku pracy to 72 osoby, co daje 288% szacowanego wskaźnika oraz liczba zawartych porozumień – 20, co daje 100 % zakładanych efektów.

VI. KONKURS „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016

VI.1. TRYB I TERMINARZ WYBORU OFERT

Ogłoszenie o konkursie pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r. (w pierwszym naborze wniosków) ukazało się w dniu **21 marca 2016 r.** Do rozdysponowania na dotacje w konkursie przeznaczono środki w wysokości **949 000 zł.**

Podmioty uprawnione mogły nadsyłać swoje oferty do dnia **13 kwietnia 2016 r.** na adres Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MRPiPS.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem Nr 23 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2016 roku.

Komisja Konkursowa dokonała analizy i oceny złożonych ofert na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r., a następnie przedłożyła do zatwierdzenia listę rankingową zawierającą rekomendowane do dofinansowania projekty.

Termin realizacji zadań publicznych został wyznaczony na okres od **1 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.** Zadania realizowano na podstawie zawartych umów.

Z uwagi na niewykorzystaną w pełni kwotę przeznaczoną na realizację ww. konkursu, niezbędne było ogłoszenie **konkursu uzupełniającego.** W związku z powyższym w dniu **20 maja 2016** roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła uzupełniający otwarty konkurs ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r. Do rozdysponowania w uzupełniającym konkursie przeznaczone zostały środki finansowe w wysokości **861 000 zł,** które nie zostały wykorzystane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu w pierwszym naborze wniosków.

W ogłoszeniu podano, że uprawnione podmioty powinny przesłać swoje oferty w terminie do dnia **10 czerwca 2016 r.** bezpośrednio do Departamentu Pomocy Integracji Społecznej MRPiPS.

Dokumentacja konkursowa została zarejestrowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej i przygotowana do zaopiniowania przez Komisję Konkursową, powołaną zarządzeniem Nr 33 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 czerwca 2016 r.

Termin realizacji zadania publicznego został wyznaczony na okres od **1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.** Z podmiotami wybranymi w konkursie zostały podpisane umowy.

VI.2 WYNIKI KONKURSÓW

Wyniki konkursu pn. „*Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska*” – edycja 2016 r., zaakceptowane zostały w dniu **16 maja 2016 r.**

W dniu 11 maja 2016 r., Komisja Konkursowa dokonała oceny formalnej i merytorycznej **35 ofert, które wpłynęły do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.**

Ocena ofert przebiegała dwuetapowo. Pierwszy etap stanowiła ocena ofert pod względem formalnym. Negatywnie na tym etapie zostało ocenionych **32 oferty.**

Komisja zakwalifikowała do zarekomendowania Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 3 oferty podmiotów, które mogą realizować zadania publiczne korzystając z dotacji. Wśród pozytywnie ocenionych znalazła się jedna jednostka samorządu terytorialnego, jedno stowarzyszenie i jedna fundacja.

Lista podmiotów rekomendowanych przez Komisję Konkursową do dofinansowania w otwartym konkursie ofert „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska – edycja 2016

L.p.	Nazwa oferenta z adresem	Województwo	Suma punktów uzyskanych podczas oceny konkursowej	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA ul. Polna 18 37- 464 Stalowa Wola	podkarpackie	17,0	30 000,-
2.	Fundacja Otwarte Serce ul. Warszawska 50 05-270 Marki	mazowieckie	15,5	30 000,-
3.	Gmina Wejherowo Os. Przyjaźni 6 84- 200 Wejherowo	pomorskie	18,0	28 000,-

W dniu 28 czerwca 2016 r., Komisja Konkursowa dokonała oceny 28 ofert, które wpłynęły do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ocena ofert przebiegała dwuetapowo. Pierwszy etap stanowiła ocena ofert pod względem formalnym. Negatywnie na tym etapie zostało ocenionych 21 ofert.

Komisja zakwalifikowała do zarekomendowania Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 7 ofert podmiotów, które mogą realizować zadania publiczne korzystając z dotacji. Wśród pozytywnie ocenionych znalazły się 3 stowarzyszenia, 2 fundacje i 2 jednostki samorządu terytorialnego - gminy.

Wyniki uzupełniającego konkursu ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r., zostały zaakceptowane w dniu 30 czerwca 2016 r.

*Lista podmiotów rekomendowanych przez Komisję Konkursową do dofinansowania w **uzupełniającym** otwartym konkursie ofert „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska – edycja 2016*

L.p.	Nazwa oferenta z adresem	Województwo	Suma punktów uzyskanych podczas oceny konkursowej	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Nowa Szansa w Zamościu, ul. Św. Piątka 24; 22-400 Zamość	lubelskie	19,5	40 000,-
2.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej "Stella", ul. Zawalna 21; 22-145 Dubienka	lubelskie	18,5	38 320,-
3.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, ul. Karczówkowska 36; 25-711 Kielce	świętokrzyskie	17,0	39 800,-
4.	Fundacja "Nadzieja Rodzinie", ul. Witosa 6; 26-020 Chmielnik	świętokrzyskie	17,0	39 650,-
5.	Fundacja Wiatrak, ul. Bołtucia 7; 58-976 Bydgoszcz	kujawsko - pomorskie	17,0	40 000,-
6.	Gmina Lubaczów, ul. Jasna 1; 37-600 Lubaczów	podkarpackie	16,5	14 750,-
7.	Gmina Klucze, ul. Partyzantów 1; 32-310 Klucze	małopolskie	16,0	30 640,-

Dotacje w konkursach „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r., podmioty uprawnione uzyskały w wysokości wnioskowanej.

Działaniami projektowymi objęta została młodzież w wieku 15-24 lat. Zrealizowane zostały wszystkie dofinansowane projekty.

Na dotacje w konkursach rozpisanych w roku 2016, rozdysponowane zostały środki finansowe w wysokości 331 160 złotych, w tym przyznano:

- 3 dotacje dla gmin na kwotę 73 390 zł;
- 4 dotacje dla stowarzyszeń na kwotę 148 120 zł;
- 3 dotacje dla fundacji na kwotę 109 650 zł.

Wydatkowano niepełną całą rozdysponowaną kwotę. Dwie gminy zwróciły niewykorzystane środki z dotacji, w wyniku dokładnych nie dość dokładnych niektórych szacunków w kosztorysie. Fundacje i stowarzyszenia zrealizowały wydatki z przyznanych dotacji w 100%.

VI.3. PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTÓW.

W ramach dofinansowanych projektów organizowano wsparcie na rzecz integracji młodzieży w środowisku, określone w Programie AFPWS. Zaangażowano do tych działań gminy oraz organizacje pozarządowe (wybrane w konkursie), a także inne podmioty m.in. świetlice środowiskowe, kluby młodzieżowe.

W ramach obowiązkowych działań projektowych, realizowano edukację obywatelską (debaty, warsztaty dyskusyjne, naukę konsultacji społecznych), zajęcia z zakresu tworzenia młodzieżowych organizacji pozarządowych, zajęcia z zakresu nauki samoorganizacji i reprezentacji środowiskowej. Podejmowano również działania w obszarze wolontariatu.

W zakresie działań fakultatywnych, realizowano m.in. zajęcia muzyczne, plastyczne, organizowano zajęcia warsztatowe ukierunkowane na pogłębienie wiedzy i zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, a także gry, quizy, pozwalające nabyć kompetencje medialne i informacyjne, realizowano też działania w obrębie aktywności fizycznej i sportu, wypoczynku, krajoznawstwa oraz rozwoju indywidualnych zainteresowań.

Podejmowano działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej młodzieży, przy zaangażowaniu powiatowych urzędów pracy, a także centrów i klubów integracji społecznej.

Konkurs „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r, umożliwił realizację 10 lokalnych projektów na rzecz integrowania młodzieży w środowisku. Działaniami o charakterze edukacyjno – integracyjnym w konkursie objęta została młodzież głównie ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Konkurs przyczynił się do wzmocnienia roli instytucji podmiotów reintegracji społeczno – zawodowej, tj. centrów i klubów integracji społecznej oraz klubów młodzieżowych w działaniach wspierających młodzież jak również w zakresie nawiązania współpracy z publicznymi służbami zatrudnienia.

Umożliwił włączenie środowisk młodzieżowych w tworzenie przestrzeni dla aktywności osób młodych, a także nabywania przez nich umiejętności w zakresie form spędzania czasu wolnego, jako działań o charakterze profilaktycznym.

Wyznaczone w Programie mierniki zakładały, że w ramach konkursu wsparciem zostanie objętych 200 osób w wieku 15 – 24 lata - ze złożonych sprawozdań wynika, że w projektach konkursowych uczestniczyło 410 osób, co stanowi 205% w stosunku do przyjętego miernika w Programie , z tym że w niektórych projektach np. podczas debat liczba uczestników często przekraczała 100 osób.

Ponadto, założono, że do działań projektowych zaangażowanych zostanie 15 podmiotów reintegracyjnych, lokalnych świetlic środowiskowych oraz klubów młodzieżowych - w sprawozdaniach wykazano 25 podmiotów, co stanowi 166,7% miernika przyjętego w Programie .

Liczba inicjatyw wolontariackich została oszacowana na poziomie 20 podmiotów, ze złożonych sprawozdań wynika, że było ich 14, co stanowi 70% miernika określonego w Programie, gdyż w większości dofinansowanych projektów konkursowych, wybrano działania edukacyjno – informacyjne na rzecz wolontariatu.

Opracowanie:

Wydział do Spraw Włączania Społecznego

Departament Pomocy i Integracji Społecznej MRPiPS